

cursus:

Sociale kaart

> Inhoud

- > Over deze cursus 3
- > Sociaal netwerk en sociale kaart 7
- > Een sociale kaart gebruiken 10
- > Doelgroepen 13
- > Mensen in doelgroepen: twee groepen als voorbeeld 17
- > Doelgroepen en hun behoeften 20
- > De instellingen op een sociale kaart 23
- > Afronding 25
- > Reflectie 26
- > Theoriebron 1: Sociaal netwerk en sociale kaart 28
- > Theoriebron 2: Waar vind je gegevens voor de sociale kaart? 29
- > Theoriebron 3: Welke gegevens zet je op de sociale kaart? 30
- > Theoriebron 4: Doelgroepen 32
- > Theoriebron 5: Doelgroepen: de minima als voorbeeld 33
- > Theoriebron 6: Doelgroepen: ongehuwde tienermoeders als voorbeeld 34
- > Theoriebron 7: Doelgroepen en hun behoeften 36
- > Theoriebron 8: De instellingen op een sociale kaart 37
- > Werkmodel: Samenwerkingscontract 39
- > Werkmodel: Cursusplanning 40
- > Beoordeling 41

Colofon

Uitgeverij *Edu'Actief b.v. Meppel*

Postbus 1056

7940 KB Meppel

Tel.: 0522-235235

Fax: 0522-235222

E-mail: info@edu-actief.nl

Internet: www.edu-actief.nl

Auteurs *Jan Mars en ROC Mondriaan*

Titel *Sociale kaart*

Vormgeving *Binnenwerk: DBD design / Ruurd de boer, omslag: Tekst in Beeld / Hubi de Gast*

ISBN 978 90 3720 389 9

Copyright © 2011 Uitgeverij Edu'Actief b.v.

Eerste druk/tweede oplage

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, microfilm, fotokopie of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

De uitgever heeft ernaar gestreefd de auteursrechten te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich alsnog tot de uitgever wenden.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb. 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (Postbus 3060, 2130 KB) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

> Over deze cursus

In deze cursus leer je hoe een sociale kaart tot stand komt en hoe je die gebruikt. Je gaat oefenen met het verzamelen van gegevens die voor een sociale kaart van belang zijn. Welke gegevens dat zijn, is afhankelijk van de instelling waar je werkt en van de cliënten met wie je daar in aanraking komt.

Je maakt in deze cursus kennis met het begrip 'doelgroep'. Je leert dat verschillende doelgroepen verschillende behoeftes, problemen, wensen of belangen hebben, dat mensen op hetzelfde moment tot verschillende doelgroepen kunnen behoren en dat mensen in de loop van de tijd bij andere doelgroepen kunnen gaan horen.

Ten slotte maak je kennis met instellingen die voor de sociale kaart van allerlei doelgroepen van belang kunnen zijn. En je leert dat het belangrijk is de toevoegingen aan een sociale kaart zodanig vorm te geven dat ze ook voor anderen makkelijk toegankelijk zijn.

Doelstellingen

- Je kunt uitleggen wat een sociale kaart is en hoe je die in jouw beroepspraktijk gebruikt.
- Je kunt een sociale kaart maken.
- Je kunt uitleggen wat de kenmerken zijn van een doelgroep en je kunt bedenken bij welke doelgroep jouw cliënten horen.
- Je kunt uitleggen waarom en wanneer je bepaalde cliënten naar een bepaalde instelling doorverwijst.
- Je hebt een goed beeld van de doelgroep, de werkwijze en de toegankelijkheid van de instellingen waarnaar jij jouw cliënten verwijst.

Beoordeling

De punten waarop je beoordeeld wordt, staan achter in dit boek beschreven.

Je komt in deze cursus opdrachten tegen. Sommige daarvan moet je in een groepje maken, soms ook buiten school. Stel dat groepje nu vast samen en bespreek onderling de taakverdeling. Ook de manier waarop je aan de groepsopdrachten bijdraagt, telt mee voor de beoordeling.

Belangrijke punten bij de beoordeling zijn:

- actieve deelname aan de lessen
- goede samenwerking bij de groepsopdrachten
- nette uitwerking van de opdrachten
- afgeronde processtappen voor het maken van de doelgroepanalyse en de sociale kaart
- bruikbare beroepsproducten.

Je toekomstige collega

Naam:	Remco van der Staay
Werkzaam bij:	Tienerinloop 10PK
Medewerkers:	2 beroepskrachten, 2 stagiairs, 3 vrijwilligers
Soort werkzaamheden:	10PK is een vrij toegankelijke inloop voor jongeren tussen 10 en 15 jaar uit de hele stad die anders op straat zouden rondhangen. 10PK is dinsdag- en vrijdagavond en zaterdag- en zondagmiddag geopend. 10PK wil een actieve leefstijl bevorderen en biedt dus sport zoals tafeltennis, tafelfoetbal, biljart, pannavoetbal en breakdance.
Over de werkomgeving:	10PK zit in een oud schoolgebouw dat heel functioneel is ingericht voor de tienerinloop met een grote dansvloer met bar, een kamer met een pannakooi en allerlei ruimtes voor activiteiten zoals computeren. En er is een knutselhoek.
Wat is leuk aan je werk?	Je bent bij dit werk altijd bezig met een proces, met het bouwen aan een veilige plek voor de doelgroep, met het bouwen aan contacten met de buitenwereld en binnen de groep, met ruimte bieden aan iedereen die ruimte wil geven.
Grootste blunder:	De grootste valkuil is dat je voortdurend dingen wilt regelen en organiseren terwijl onze bezoekers het al heerlijk vinden dat we gewoon open zijn en dat we een sfeer bieden die bij ze past. Er worden de hele dag al dingen voor ze geregeld, hier mogen ze het zelf uitmaken.
Waar werk je aan?	Ik ben een analyse aan het maken van onze doelgroep, zodat de activiteiten die we organiseren nog beter aansluiten bij hun behoeften en verwachtingen.

Beroepsproduct 1: Doelgroepanalyse

Dit beroepsproduct inleveren voor:

- Met drie medestudenten maak je een uitgebreide analyse van de volgende drie doelgroepen:
 - alleenstaande Somalische moeders met kinderen in de basisschoolleeftijd
 - zelfstandig wonende oudere echtparen
 - jongens tussen 12 en 16 jaar.
- Per doelgroep maken jullie een map waarin jullie opnemen wat volgens jullie kenmerkend is. Bespreek eerst wat de belangrijkste elementen van de analyse zijn en hoe je die bij elkaar gaat zetten, zoals persoonlijke gegevens van de doelgroep, woonomstandigheden en de inkomenssituatie. Bedenk: het gaat niet alleen om problemen, maar ook om lidmaatschappen van verenigingen of regelmatig bezoek aan het buurthuis of de bibliotheek of om een voorkeur voor lange buitenlandse reizen. Maak daar 'hoofdstukken' van die je een duidelijke titel geeft.

Processtappen

- Maak een planning en een taakverdeling.
- Belangrijke elementen van de analyse en de ordening daarvan per doelgroep vaststellen.
- Verzamel de benodigde informatie.
- Maak per doelgroep hoofdstukken met duidelijke titels.
- Maak per doelgroep de uitgebreide analyse.

Laat elke processtap goedkeuren door je docent, voordat je aan de volgende processtap begint.

Eisen beroepsproduct

- Alle drie doelgroepen moeten gelijkwaardig aan de orde gekomen.
- Over alle drie doelgroepen moet relevante informatie verzameld worden.
- De informatie moet toegankelijk en begrijpelijk zijn voor andere mensen.

Werkmodel:
Cursusplanning

Werkmodel :
Samenwerkings-
contract

Beroepsproduct 2: De sociale kaart

Dit beroepsproduct inleveren voor:

- Met drie medestudenten maak je sociale kaarten voor de drie groepen die je voor beroepsproduct 1 geanalyseerd hebt. Jullie verzamelen allerlei gegevens van organisaties, instellingen en personen die, met de doelgroepanalyse in het achterhoofd, voor de drie doelgroepen van belang zijn en waarmee jullie als sociaal-maatschappelijk dienstverleners zullen samenwerken of waarnaar jullie vaak zullen verwijzen als jullie met die doelgroep werken. Voor elke doelgroep komt er een sociale kaart.
- Maak voor elke sociale kaart een map. In elke map zitten gegevens over de organisaties, instellingen en personen die voor de betreffende doelgroep van belang zijn.
- Maak per organisatie een nieuwe pagina. Daarop noteren jullie:
 - de naam, het adres enzovoort
 - de doelgroep waarvoor de organisatie werkt
 - de werkwijze van de organisatie
 - de toelatingsprocedure.
- Leg de pagina's op een zinvolle manier op volgorde.
- Maak voor elke map een mooie en aansprekende voorpagina.

Processtappen

- Maak een planning en een taakverdeling.
- Zoek per doelgroep gegevens van relevante organisaties.
- Schrijf per doelgroep voor elke organisatie de gevraagde gegevens op.
- Verzin per doelgroep een logische volgorde voor de gegevens van de organisaties.
- Maak per doelgroep een ontwerp van de sociale kaart.
- Voer je ontwerp uit en maak drie mappen met een sociale kaart.

Laat elke processtap goedkeuren door je docent, voordat je aan de volgende processtap begint.

Eisen beroepsproduct

- Zorg er voor dat de drie doelgroepen gelijkwaardig aan de orde komen.
- Zorg er voor dat de juiste informatie is verzameld over de instellingen op de sociale kaart.
- De gegevens op de sociale kaart moeten voortvloeien uit de doelgroepanalyse.
- Ook individuen uit de doelgroep moeten de informatie kunnen gebruiken.
- De vormgeving moet er verzorgd uitzien.

Taal

Taal

Taal

Taal

- Neem deze cursus door en onderstreep de woorden die je niet kent.
- Neem deze woorden over in je woordenlijst en zet de betekenis erbij.
- Nieuwe, onbekende woorden die je tegenkomt tijdens deze cursus voeg je toe aan de woorden lijst.
- Na afloop van de cursus neem je dit overzicht op in je taalportfolio.

Werkmodel:
Woordenlijst op
www.factor-e.nl

► Sociaal netwerk en sociale kaart

Je luistert naar je voicemail, je beantwoordt je sms en je leest je e-mail, op weg naar school loop je even bij de bakker binnen, in de schoolkantine ontmoet je je medestudenten en docenten. 's Middags vind je bij de post een brief van je basisschool over een reünie en informatie over het verlengen van je ziektekostenverzekering. De hele dag door ben je in contact met andere mensen en met allerlei instanties. Ook voor hulpverleners is het handig als alle contacten die mensen hebben op een overzichtelijke manier bij elkaar staan. Ze kunnen dan beter hun werk doen omdat ze niet naar gegevens hoeven te zoeken. Om alle contacten overzichtelijk bij elkaar te hebben, maken hulpverleners een sociale kaart.

Doelstellingen

- Je kunt beredeneren wat voor soort contacten mensen en instellingen hebben.
- Je verzamelt de gegevens van die contacten en kunt deze op een handige manier ordenen.
- Je kunt uitleggen wat een sociale kaart is en waarvoor deze gebruikt kan worden.

Opdracht 1: Op zoek in een nieuwe stad

Stel je voor dat je gaat verhuizen naar de andere kant van het land. Je moet dan je weg vinden in een nieuwe stad waar je nog nooit geweest bent.

- Maak een lijst van alles wat je moet weten om goed te kunnen wonen in je nieuwe woonplaats. Denk bijvoorbeeld aan medische voorzieningen, winkels, sport, bushaltes.
- Noteer bij elk punt van je lijst waar je deze gegevens kunt vinden (telefoonboek, gemeentegids, internetsites enzovoort).
- Deel je lijst zo in dat je alles naderhand makkelijk kunt terugvinden. Beschrijf hoe jouw indeling in elkaar zit en waarom je dat zo gedaan hebt.

Theoriebron 1:
Sociaal netwerk
en sociale kaart

Opdracht 2: Een sociaal netwerk in kaart brengen

Het is erg verdrietig: je oma is overleden. Jij hebt het op je genomen om iedereen hiervan op de hoogte te stellen. Daar moet je eens even goed voor gaan zitten want dat wordt een hele lijst.

- Bedenk wat er allemaal op die lijst moet komen.

- Waar kun je de gegevens vinden die je nodig hebt?

Opdracht 3: Instellingen en hun sociale kaart

- Bedenk samen tien instellingen waar jullie als afgestudeerden mogelijk aan het werk gaan.
- Schrijf voor elk van die instellingen op wat er allemaal op hun sociale kaart staat. Bijvoorbeeld: op de sociale kaart van een kinderdagverblijf vind je de basisscholen in de buurt, de supermarkt, de dokter, de EHBO-post, de speeltoestellenleverancier, de invallers.

Opdracht 4: Sociaal netwerk en sociale kaart

- Beantwoord de volgende vragen:
 - Wat is het verschil tussen een sociaal netwerk en een sociale kaart?

- Waarvoor wordt een sociale kaart gebruikt en waarom?

- Wanneer is het handig om een sociale kaart te maken?

- Wat voor soort instanties werken met een sociale kaart?

> **Theoriebron 1: Sociaal netwerk en sociale kaart**

Mensen en instellingen kunnen op allerlei manieren beschreven worden. Een sociale kaart is een beschrijving van mensen en instellingen aan de hand van de kring om hen heen. Mensen zijn lid van een familie, horen bij een kerk (waar ze bijvoorbeeld in het koor zingen), zitten op een atletiekclub en horen daar bij de speerwerpers. Ze gaan naar hun werk van waaruit ze weer allerlei andere mensen en instellingen kennen. En ze hebben een huisarts en een tandarts en vrienden en kennissen.

Al die mensen en instellingen bij elkaar vormen het sociale netwerk van mensen. Dat wil zeggen: je ziet met wie ze te maken hebben, wie ze nodig hebben, voor wie ze zorgen, waar ze zich vermaken en waar ze zich ontwikkelen. Als je deze gegevens van het sociale netwerk vastlegt (bijvoorbeeld door het op papier te schrijven), dan spreek je van een sociale kaart.

Zoals je van mensen hun netwerk kunt noteren en zo de sociale kaart van die mensen kunt maken, zo kun je ook van instellingen een sociale kaart maken. Instellingen (zoals instituten, bedrijven, scholen) hebben personeel, leveranciers, afnemers en klanten. Ze hebben contacten met het cateringbedrijf, een loodgieter, de GGD, de cv-installateur en de parkeerwacht.

Een sociale kaart is een hulpmiddel dat veel wordt gebruikt in de welzijnssector, maar hij wordt ook in andere sectoren gebruikt. Elke instelling heeft haar eigen sociale kaart en al die sociale kaarten zien er anders uit. Je neemt op een sociale kaart namelijk alleen die instellingen op die jij vaak nodig hebt omdat je je cliënten er vaak naar verwijst of omdat je op een andere manier veel met die instellingen te maken hebt. Iemand anders kan met heel andere instellingen te maken hebben. Instellingen en bedrijven waarmee je contact kunt hebben, zijn bijvoorbeeld het bedrijf van de taxibusjes voor een kinderdagverblijf, de fysiotherapeut voor een verzorgingshuis of de winkel met schildersbenodigdheden voor een dagopvang.

> Beoordeling

Naam deelnemer:	
Namen groepsleden:	
Groep:	

Docent:	
Blok:	
Cursus:	
Onderwerp:	

Product	Criteria	Voldoende	Onvoldoende
Beroepsproduct 1	Proces <ul style="list-style-type: none"> • planning en taakverdeling • belangrijke elementen van de analyse en ordening daarvan per doelgroep • relevante informatie per doelgroep • per doelgroep hoofdstukken met duidelijke titels • per doelgroep de uitgebreide analyse. 		
Beroepsproduct 2	Proces <ul style="list-style-type: none"> • planning en taakverdeling • per doelgroep gegevens van relevante organisaties • per doelgroep voor elke organisatie de gevraagde gegevens opgeschreven • per doelgroep een logische volgorde voor de gegevens van de organisaties bedacht • per doelgroep ontwerp van de sociale kaart • uitvoering per doelgroep map met een sociale kaart. 		
Beroepsproduct 1	Doelgroepenanalyse <ul style="list-style-type: none"> • Het resultaat ziet er verzorgd uit. • Alle drie doelgroepen zijn gelijkwaardig aan de orde gekomen. • Over alle drie doelgroepen is relevante informatie verzameld. • De informatie is toegankelijk en begrijpelijk voor andere mensen. 		

Product	Criteria	Voldoende	Onvoldoende
Beroepsproduct 2	Sociale kaart <ul style="list-style-type: none"> • Het resultaat ziet er verzorgd uit. • De drie doelgroepen zijn gelijkwaardig aan de orde gekomen. • De juiste informatie is verzameld over de instellingen op de sociale kaart. • De gegevens op de sociale kaart vloeien voort uit de doelgroepanalyse. • Ook individuen uit de doelgroep kunnen de informatie gebruiken. • De informatie is zo geordend dat ze toegankelijk is voor anderen. • Er is aandacht besteed aan de vormgeving. 		
Actieve deelname in de les	<ul style="list-style-type: none"> • De student was voldoende aanwezig. • De student leverde een positieve bijdrage in zijn groepje. • De student leverde een actieve bijdrage in de les. 		
Opdrachten	<ul style="list-style-type: none"> • De opdrachten voor de cursus zijn goed en netjes uitgewerkt. • De eigen evaluatie is ingevuld en besproken. 		
Mondeling en schriftelijk taalgebruik	Mondeling taalgebruik		
	Schriftelijk taalgebruik <ul style="list-style-type: none"> • De teksten zijn in correct Nederlands geschreven. 		
Overige			

Eindoordeel:	Onvoldoende	Voldoende	Goed	>
---------------------	-------------	-----------	------	---

Datum:

Paraaf docent:

.....

Paraaf deelnemer:

.....